TÜRKİYE CUMHURİYETİ CUMHURBAŞKANLIĞI
STRATEJİ VE BÜTÇE BAŞKANLIĞI

VATANDAŞIN BÜTÇE REHBERİ

2026

VATANDAŞIN BÜTÇE REHBERİ

5018 SAYILI KANUNA GÖRE BÜTÇE, BELİRLİ BİR DÖNEMDEKİ GELİR VE GİDER TAHMİNLERİ İLE BUNLARIN UYGULANMASINA İLİŞKİN HUSUSLARI GÖSTEREN VE USULÜNE UYGUN OLARAK YÜRÜRLÜĞE KONULAN BELGEDİR.

- Bütçeler, genel olarak teknik dokümanlardır. Bütçenin vatandaşlar tarafından daha anlaşılabilir ve değerlendirilebilir hâle getirilmesine katkı sağlanması amacıyla hazırlanan "Vatandaşın Bütçe Rehberi" 2017 yılından beri kamuoyu ile paylaşılmaktadır.
- 2026 yılı bütçesi, kalkınma hedeflerimiz doğrultusunda vatandaş ve hizmet odaklı olarak hazırlanmıştır. Yatırım, istihdam, üretim ve ihracatın desteklenmesi; kalıcı istikrar, kapsayıcı kalkınma ve refahın toplumun tüm kesimlerine yayılması hedeflenmektedir.
- 2021 yılından itibaren uygulanmakta olan program bütçeyle birlikte bütçeler faaliyet odaklı olarak hazırlanmaktadır. Ayrıca program düzeyindeki anahtar göstergeler ve alt program düzeyindeki performans göstergeleri ile kamu idarelerinin performans bilgilerinin daha etkin bir şekilde kamuoyunun bilgisine sunulması sağlanmaktadır.
- Anahtar göstergelere ilişkin verilere 2026 yılı Bütçe Gerekçesi dokümanından, diğer güncel performans verilerine ise ilgili idarelerin 2026 yılı Performans Programları ile 2025 yılı Faaliyet Raporlarından erişilebilmektedir.

BÜTÇE SÜRECİ

ORTA VADELİ PROGRAM

EYLÜL AYI İLK HAFTA SONU

Merkezi Yönetim Bütçesi hazırlama süreci, Cumhurbaşkanı tarafından onaylanan Orta Vadeli Programın Resmî Gazete'de yayımlanması ile başlamaktadır.

BÜTÇE ÇAĞRISI - EKİ BÜTÇE HAZIRLAMA REHBERİ

15 EYLÜL

Bütçe Çağrısı ve eki Bütçe Hazırlama Rehberi ile Yatırım Genelgesi ve eki Yatırım Programı Hazırlama Rehberi Cumhurbaşkanlığı tarafından hazırlanarak Resmî Gazete'de yayımlanmaktadır.

İDARE BÜTÇE TEKLİFLERİ

EYLÜL AYI SONU

Kamu idarelerinin hazırladığı bütçe teklifleri, yetkilileri tarafından imzalanmış olarak Cumhurbaşkanlığına gönderilmektedir.

BÜTÇE KANUNU TEKLİFİ

17 EKİM

Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi, mali yılbaşından en az 75 gün önce Cumhurbaşkanı tarafından Türkiye Büyük Millet Meclisine sunulmaktadır.

MECLİS GÖRÜŞMELERİ

EKİM-ARALIK DÖNEMİ

Bütçe ve Kesin Hesap Kanunu Teklifleri hakkında TBMM Plan ve Bütçe Komisyonu ile Genel Kurulda görüşmeler yapılmakta ve bütçe idareler itibarıyla oylanmaktadır.

RESMİ GAZETE'DE YAYIM

31 ARALIK

Türkiye Büyük Millet Meclisinde kabul edilen Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu mali yılbaşından önce Resmî Gazete'de yayımlanmaktadır.

** Bütçe sürecine ilişkin verilen tarihler (Meclis görüşmeleri hariç) söz konusu adımın gerçekleştirilmesi için son tarihleri göstermektedir.*

2026 YILI
TEMEL EKONOMİK GÖSTERGELER

GSYH	BÜYÜME	KİŞİ BAŞI GELİR	İŞSİZLİK ORANI	İHRACAT	YIL SONU ENFLASYON
77.257 milyar lira	% 3,8	18.621 dolar	% 8,4	282 milyar dolar	% 16

BÜTÇE BÜYÜKLÜKLERİ

BÜTÇE GİDERLERİ

- Personel Giderleri: 5 trilyon 507 milyar lira
- Mal ve Hizmet Alım Giderleri: 1 trilyon 249,6 milyar lira
- Cari Transferler: 6 trilyon 870,8 milyar lira
- Sermaye Giderleri: 1 trilyon 312,3 milyar lira
- Sermaye Transferleri: 525,4 milyar lira
- Borç Verme Giderleri: 397,1 milyar lira
- Yedek Ödenekler: 375 milyar lira
- Faiz Giderleri: 2 trilyon 741,7 milyar lira

18.978,8 milyar lira

BÜTÇE GELİRLERİ

- Vergi Gelirleri: 13 trilyon 833,1 milyar lira
  - Gelir Vergisi: 3 trilyon 517 milyar lira
  - Kurumlar Vergisi: 1 trilyon 613,2 milyar lira
  - Katma Değer Vergisi: 4 trilyon 43,4 milyar lira
  - Özel Tüketim Vergisi: 2 trilyon 531,5 milyar lira
  - Diğer Vergi Gelirleri: 2 trilyon 128 milyar lira
- Vergi Dışı Diğer Gelirler: 2 trilyon 433 milyar lira

16.266,1 milyar lira

Bütçe Açığı
2.712,7 milyar lira

Gayrisafi Yurtiçi Hasılanın yüzde 3,5'i

2026 yılı bütçesinde depremlerin yol açtığı hasarların süratle giderilmesi ve deprem bölgesinde yaşayan vatandaşlarımızın ihtiyaçları için 652,8 milyar lira kaynak ayrılmıştır.

EĞİTİM

Millî Eğitim Bütçesi, 2026 yılında 1 trilyon 944 milyar liraya yükseltilmiştir. Yükseköğretim de dâhil edildiğinde bütçeden eğitime ayrılan kaynak 2026 yılında 2 trilyon 896 milyar liraya ulaşmaktadır.

Öğrencilerimizin faydalandığı burs ve öğrenim kredisi için 84,3 milyar lira,

Taşımalı eğitim ve yemek yardım programı için 44,6 milyar lira,

Engelli çocuklarımızın faydalanacağı eğitim programları için 55,6 milyar lira,

Millî Eğitim Bakanlığına bağlı pansiyonlarda barınan öğrencilerimizin barınma ve beslenme giderleri için 11,3 milyar lira,

Ücretsiz kitap dağıtımı kapsamında 13,2 milyar lira,

Özel okul desteği kapsamında 7,8 milyar lira,

Üniversitelerde uygulanan harç desteği kapsamında 6,3 milyar lira destek verilecektir.

EĞİTİM

Yurt yatak kapasitesi 2025 yılı Kasım ayı itibarıyla 1 milyon 3 bine ulaşmıştır. 2026 yılı bütçesinde yurt yatırımları için 18,2 milyar lira kaynak ayrılmıştır.

Öğretmenlerimizin toplam sayısı 2002 yılında 515 bin 253 iken bu sayı 2025 yılı Eylül ayı itibarıyla 1 milyon 34 bin 534'e yükselmiştir. Kariyer imkânlarından daha fazla öğretmenimizin istifade etmesi sağlanmıştır. Uzman öğretmen sayısı 402 bin 167, başöğretmen sayısı 328 bin 631'dir.

2003 yılından bu yana 821 bin 315 öğretmenin ataması yapılmış ve bu sayede öğretmen başına düşen öğrenci sayısı 2002-2003 eğitim ve öğretim yılında ilköğretimde 28, ortaöğretimde 18 iken bu sayılar 2023-2024 eğitim ve öğretim yılında sırasıyla 16 ve 11'e düşürülmüştür.

2002-2003 eğitim ve öğretim yılında derslik başına düşen öğrenci sayısı ilköğretimde 36, ortaöğretimde 30 iken 2023-2024 eğitim ve öğretim yılında sırasıyla bu sayılar 23 ve 20'ye düşürülmüştür.

Ülkemiz, Uluslararası Matematik ve Fen Eğilimleri Araştırması (TIMSS) 2023 sonuçlarına göre dördüncü sınıf fen bilimleri alanında OECD ülkeleri arasında **ikinci**, bu alandaki ortalama puanıyla tüm Avrupa ülkeleri arasında da **birinci** sıraya yerleşmiştir. Ayrıca ülkemiz TIMSS 2023 sekizinci sınıf matematik alanında katılımcı ülkeler arasında en fazla puan artışı gösteren dördüncü ülke olmuştur.

2026 yılında, yükseköğretim öğrencilerine verilen burs ve kredi tutarı aylık 4.000 liraya, ilköğretim ve ortaöğretim öğrencilerine verilen burs tutarı ise aylık ortalama 2.882 liraya yükseltilmiştir.

Özel eğitimde 436 bin 741 öğrencimiz kaynaştırma/bütünleştirme yoluyla akranları ile aynı sınıfta eğitim almaktadır. Özel eğitim okul/kurumlarında 67 bin 811 özel eğitim öğrencisi; diğer okullar bünyesinde açılan özel eğitim sınıflarında ise 97 bin 925 öğrenci eğitim almaktadır. Evde eğitim hizmetinden 10 bin 915 öğrencinin, hastane sınıflarından ise 537 öğrencinin eğitime erişimi sağlanmaktadır.

SAĞLIK

Merkezi yönetim bütçesinden sağlığa ayrılan kaynak, 2025 yılında 1 trilyon 106 milyar lira iken 2026 yılında yüzde 44,2 artışla 1 trilyon 594 milyar liraya çıkarılmıştır. Sosyal Güvenlik Kurumundan yapılacak sağlık harcamaları da dikkate alındığında bu alana ayrılan kaynak toplam 3 trilyon 307 milyar liraya ulaşmaktadır.

HEKİM SAYIMIZ 233 BİNİ GEÇTİ
2002 yılında hekimlerimizin toplam sayısı 91 bin 949 iken bu sayı 2025 yılı Ekim ayı itibarıyla 233 bin 650'ye yükselmiştir. 2002 yılında 16 bin 371 olan toplam diş hekimi sayısı ise 2025 yılı Ekim ayı itibarıyla 52 bin 225'e ulaşmıştır.

SAĞLIK TESİSLERİ GENÇLEŞİYOR
Mevcut hastanelerin yaklaşık yüzde 80'i son 23 yılda yenilenmiş veya yeniden inşa edilmiş, 214 yeni hastane yapılmıştır. Bu dönemde yenilenen hastane sayısı ise 580 olmuştur. Öte yandan Türkiye, 100 bin kişiye düşen erişkin yoğun bakım yatak sayısında 38,2 ile OECD ortalamasının (17,5) üzerinde yer almıştır.

DİŞ SAĞLIĞI
Sağlık Bakanlığı bünyesinde 2002 yılında 14 olan ağız ve diş sağlığı merkezi sayısı 2025 yılı Ekim ayı itibarıyla 137'ye, 100 bin kişiye düşen toplam diş hekimi sayısı 25'ten 60'a, ağız ve diş sağlığı hastane sayısı 1'den 45'e yükselmiştir. Sağlık Bakanlığına bağlı tesislerde diş üniti başına düşen nüfus sayısı 2002 yılında 61 bin 632 iken 2025 yılı Ekim ayı itibarıyla 7 bin 18'e düşmüştür.

AŞILAMA ORANLARIMIZ YÜZDE 94'ÜN ÜZERİNDE
Son 10 yıllık süreçte aşılama oranlarımız yüzde 94'ün üzerinde seyretmektedir. Bununla birlikte ülkemiz, 13 antijen ile en geniş aşılama programı uygulayan ülkeler arasındadır. Aşı oranlarımız OECD ve Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ) Avrupa bölgeleri ülkelerinin yanı sıra dünya ortalamasının da üzerindedir.

EVDE SAĞLIK HİZMETLERİ
Evde Sağlık Hizmetleri ile 2012 yılından 2025 yılı Ekim ayına kadar 3 milyon 237 bin 227 hastaya erişim sağlanmıştır. Evde Sağlık Hizmetine kayıtlı toplam 1 milyon 66 bin 664 hastamız bulunmaktadır. Ayrıca 81 ilde 503 palyatif bakım merkezi ile son bir yılda 100 binden fazla hastaya hizmet sunulmuştur.

ŞEHİR HASTANELERİ
Kamu Özel İşbirliği modeliyle tamamlanan 18 şehir hastanesi, 29 bin 325 yatak kapasitesi ile sağlık hizmeti vermektedir. Merkezi yönetim bütçesi kaynakları ile yapılan 7 şehir hastanesinde de 8 bin 285 yatak ile hizmet sunulmaktadır.

İLAÇLARDA YERLİLEŞME
Kullanılan ilaçların kutu bazlı yüzde 92'si, değer bazında ise yüzde 56'sı ülkemizde üretilmektedir. Ülkemizde üretilen ilaçların ihracatı ise son 7 yılda yüzde 125 artarak 2024 yıl sonu itibarıyla 2,3 milyar dolara ulaşmıştır. 186 ülkeye ilaç ihracatımız devam etmektedir.

ACİL SAĞLIK HİZMETLERİ
2025 yılı Ekim ayı itibarıyla 3 bin 574 acil yardım istasyonu ve 6 bin 308 ambulans ile vatandaşlarımıza hizmet verilmektedir. Helikopter ambulans ile 2008 yılından itibaren 50 bin 420, uçak ambulans ile de 2010 yılından itibaren 21 bin 183 vakaya acil sağlık hizmeti verilmiştir.

GEZİCİ SAĞLIK HİZMETLERİ
Sağlık hizmetine ulaşımın zor olduğu yerleşim yerlerine sağlık hizmeti götürülmeye devam edilmektedir. Aile Hekimleri ve aile sağlığı çalışanları tarafından gezici sağlık hizmeti kapsamında 2025 yılı Ekim ayı itibarıyla 5,5 milyon vatandaşımıza ulaşılmıştır. Mobil sağlık hizmetleri kapsamında 2017 yılından bugüne kadar 830 ekip ile sağlık hizmeti sunulmuştur.

ULAŞIM VE HABERLEŞME

2026 yılı bütçesinde Karayolu Ulaşımı Programı için 365,1 milyar lira, Demiryolu Ulaşımı Programı için 377,2 milyar lira, Trafik Güvenliği Programı için 50 milyar lira, Denizyolu Ulaşımı Programı için 6,8 milyar lira, Uzay ve Havacılık Programı için de 8,7 milyar lira kaynak ayrılmıştır.

- 2003 yılında aktif havalimanı sayısı 26 iken bu sayı 2025 yılı Ekim ayı sonu itibarıyla 58'e yükselmiştir. Ülkemizin 2003 yılında 50 ülke ve 60 noktaya havayolu bağlantısı bulunurken 2025 yılı Ekim ayı sonu itibarıyla 132 ülke ve 355 noktaya havayolu bağlantısı bulunmaktadır.
- Havayolu filomuzda kargo uçaklarının toplam yük kapasitesi 2003 yılında 303 ton iken 2025 yılı Ekim ayı itibarıyla yaklaşık sekiz kat artışla 2 bin 699 ton olarak gerçekleşmiştir.
- Toplam yolcu sayısı 2003 yılında 34 milyon kişi iken bu sayı 2025 yılı Ekim ayı itibarıyla 211,1 milyon olarak gerçekleşmiştir.
- Ülkemiz 2023 yılında toplam yolcu trafiği sıralamasında Avrupa'da **üçüncü**, dünyada ise **yedinci** sırada yer almaktadır. Ayrıca ülkemiz havayollarında dünyanın önde gelen transit merkezlerden biri olup son 23 yılda hava ulaştırma antlaşması yapılan ülke sayısı 81'den 175'e yükselmiştir.

- 2003 yılında 6 bin 101 km uzunluğundaki bölünmüş yol ağı ile sadece 6 il birbirine bağlıyken 2025 yılı Ekim ayı sonu itibarıyla 29 bin 947 km bölünmüş yol ağı ile 77 ilimizin birbiri ile bağlantısı sağlanmıştır.
- 10 aylık ortalama fiyat esas alınarak yapılan hesaplamalara göre bölünmüş yollar ile yıllık 115 milyar lira akaryakıt tasarrufu, 188 milyar lira iş gücü tasarrufu olmak üzere yıllık toplam 303 milyar lira tasarruf sağlanmaktadır.
- 2002 yılında 83 tünel var iken 2025 yılı Ekim ayı sonu itibarıyla toplam tünel sayısı 530'a yükselmiştir. Son 23 yılda 447 adet tünel ve 4 bin 151 viyadük yapılmıştır.
- Yapılan yatırımlarla trafik güvenliği artmış, kazalardaki ölüm oranı düşmüştür. 100 milyon taşıt-km başına hayatını kaybeden kişi sayısında yüzde 81'lik bir azalma sağlanmıştır.

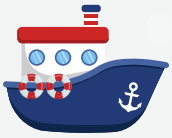

- 2003 yılında uluslararası liman sayısı 152 iken bu sayı 2025 yılı Kasım ayı itibarıyla yüzde 43 oranında artışla 217 limana çıkmıştır.
- Limanlarda elleçlenen yük miktarı 2003 yılında 190,2 milyon ton iken 2025 yılı Kasım ayı itibarıyla 456,4 milyon ton olarak gerçekleşmiştir.
- 2003 yılında denizde yat bağlama kapasitesi 8 bin 500 iken bu sayı yüzde 305 oranında artışla 2025 yılı Kasım ayında 25 bin 962'ye ulaşmıştır.
- Tersane sayısı ise 2003 yılında 37 iken 2025 yılı Kasım ayı itibarıyla yüzde 130 artışla 85 olmuştur.

- 2003 yılında 10 bin 959 km olan demiryolu hat uzunluğu, 2025 yılı Eylül ayı itibarıyla 2 bin 251 km'si hızlı hat olmak üzere toplam 13 bin 919 km'ye yükselmiştir.
- 2003 yılında demiryolu ile taşınan yolcu sayısı 73,1 milyondan yüzde 292,7 artışla 2025 yılı Ekim ayı sonu itibarıyla 287,1 milyona ulaşmıştır.
- Yük taşıması ise 14,6 milyon tondan yüzde 75,3 artışla 2025 yılı Ekim ayı itibarıyla 25,6 milyon tona yükselmiştir.
- 2002 yılında ülke genelinde 95 km'si kent içi raylı sistem ve 186 km'si banliyö hattı olmak üzere 281 km olan raylı sistem hat uzunluğu, 2025 yılı Kasım ayı itibarıyla 745,7 km'si kent içi raylı sistem ve 290,3 km'si banliyö hattı olmak üzere yüzde 268 artışla toplam 1.036 km'ye ulaşmıştır.

- Mobil abone sayısı 2003 yılında 23 milyon iken 2025 yılı ikinci çeyrek verilerine göre 96,4 milyonu aşmıştır. Geniş bant abone sayısı ise 2025 yılı ikinci çeyrek verilerine göre 97,36 milyona ulaşmıştır.
- Fiber hat uzunluğumuz 2003 yılında 81,3 bin km'den 2025 Kasım ayı itibarıyla 637,7 bin km'ye yükselmiştir. Bu bağlamda fiber internet abone sayısı ise 2025 yılı ikinci çeyrek verilerine göre 8,77 milyona ulaşmıştır.
- İlk millî haberleşme uydumuz TÜRKSAT 6A'nın faaliyete geçmesiyle birlikte Türkiye'nin uydu haberleşme kapasitesi artacak uydu üzerinden yeni coğrafyalara erişim sağlanacaktır. TÜRKSAT 6A ile Türkiye, kendi haberleşme uydusunu üretebilen sayılı ülkeler arasına girmiştir.

TARIM

2025 yılında bütçeden tarıma ayrılan kaynak 706 milyar lira iken bu tutar 2026 yılında yüzde 33 artırılarak 938 milyar liraya çıkarılmıştır. Bu kapsamda Tarımsal Destek Programları için 168 milyar lira, Tarım Sektörü Yatırım Ödenekleri için 190 milyar lira, Tarımsal Kredi Sübvansiyonu, Müdahale Alımları, Tarımsal KİT'lerin Finansmanı ve İhracat destekleri için 318 milyar lira kaynak ayrılmıştır. Ayrıca vergi harcamaları kapsamında yem, gübre ve diğer girdi maliyetlerinin düşürülmesi amaçlanmaktadır. Buna göre 2026 yılında vergi harcaması tutarının 262 milyar lira olarak gerçekleşmesi öngörülmektedir. Böylece tarım harcamalarının GSYH'ye oranı toplam yüzde 1,21 olmaktadır. Ayrıca çiftçilerden yem ve gübre için KDV alınmaması uygulaması sürdürülmektedir.

2002 yılında 36,9 milyar lira olan tarımsal hasılamız, 2024 yılında 2 trilyon 595 milyar liraya yükselmiştir. Dünya Bankası tarımsal hasıla verilerine göre ülkemiz, 2024 yılında 74 milyar dolar ile Avrupa'da **birinci** sırada yer almıştır. Son 23 yılda tarım ve gıda ürünlerinde 114,6 milyar dolar dış ticaret fazlasıyla Türkiye, tarımda **"net ihracatçı"** bir ülkedir.

Hayvancılığın geliştirilmesine büyük önem verilmiş ve bu kapsamda 2002 yılından 2025 yılına destek miktarı her geçen yıl artırılmıştır. 2002 yılında hayvancılığın toplam destekler içindeki payı yüzde 4'lerde iken 2026 yılında bu oran yüzde 21,8'e çıkarılmıştır. 2002 yılında 83,2 milyon lira olan hayvancılık destekleri 2026 yılında 36,6 milyar liraya çıkarılmıştır.

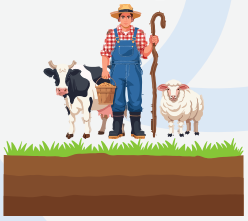

2002-2024 döneminde toplam süt üretimi 8,4 milyon tondan 22,5 milyon tona, kırmızı et üretimi 779 bin tondan 2,1 milyon tona ve beyaz et üretimi 696 bin tondan 2,5 milyon tona çıkmıştır. Islah çalışmalarıyla ortalama karkas verimi 178 kg'dan yüzde 64 artışla 292 kg'a çıkarılmıştır.

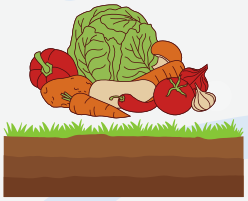

2002 yılında 98 milyon ton olan bitkisel üretimimiz, 2024 yılında yüzde 40 artışla 136,8 milyon ton olmuştur. Son 23 yılda; tarla bitkileri üretiminde yüzde 29 artışla 75 milyon tona, meyvede yüzde 100 artışla 28 milyon tona, sebzede yüzde 30 artışla 34 milyon tona ulaşılmıştır. Çiftçilerimizin gayretli çalışmaları sayesinde ülkemiz, sebze ve meyve üretiminde Avrupa'da **birinci** sırada yer almaktadır.

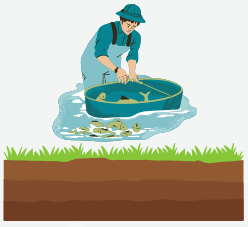

Su ürünleri üretimi ilk defa 2003 yılında desteklenmeye başlanmıştır. Su ürünleri yetiştiricilik üretimi 2002-2024 döneminde yüzde 844 artış göstererek 577 bin tona yükselmiştir. Ülkemiz, Birleşmiş Milletler Gıda ve Tarım Örgütü'nün (FAO) açıkladığı 2023 yılı rakamlarına göre; su ürünleri yetiştiriciliğinde AB ülkeleri arasında **ikinci** sıradadır.

SOSYAL YARDIMLAR

Ülkemizin, ihtiyaca yönelik geliştirilmiş sosyal yardım programları ile herkesi gözetecek bir sosyal destek sistemi bulunmaktadır. 2026 yılı bütçesinde sosyal nitelikli harcamalar için ayrılan kaynak 917 milyar liraya yükselmiştir. Doğalgaz ve elektrik sübvansiyon destekleri ve asgari ücretin vergi dışı tutulması da dikkate alındığında sosyal harcamalara ayrılan kaynak 2 trilyon 382 milyar liraya ulaşmaktadır.

Ödeme gücü olmayan vatandaşlarımızın sağlık primi giderlerini karşılamak amacıyla 157 milyar lira,

65 yaş üstü yaşlılar, bakıma ihtiyacı olan engelli vatandaşlarımız ve engelli yakınlarına bağlanan aylıklar için 106 milyar lira,

Engelli vatandaşlarımızın evde bakımına destek amacıyla 90 milyar lira,

Öğrencilere sağlanan burs ve harçlıklar için 48 milyar lira,

Çocukların aileleri yanında yetişmesinin sağlanması amacıyla ekonomik yoksunluk içindeki ailelere yapılan sosyal ve ekonomik destek ödemeleri için 23 milyar lira,

Sosyal konut finansmanının desteklenmesi amacıyla 100 milyar lira,

Vatandaşlarımızın daha ucuz elektrik ve doğalgaz kullanabilmeleri için 373 milyar lira,

Parasız yatılı öğrencilerimize barınma ve iaşe desteği için 11,3 milyar lira,

Koruyucu aile uygulaması için 3 milyar lira,

Engelli eğitim taşıma giderleri için 10,8 milyar lira,

Kömür yardımı için 10,9 milyar lira kaynak ayrılmıştır.

2022 yılı Ocak ayı itibarıyla asgari ücret vergi dışı tutulmuştur. Tüm çalışanların yararlandığı bu imkân için 2026 yılında 1 trilyon 92 milyar lira vergi istisnası öngörülmüştür.

AİLE

2026 yılı bütçesinde Ailenin Korunması ve Güçlendirilmesi Programı için 21 milyar 804 milyon lira kaynak ayrılmıştır.

Ailenin korunması ve güçlendirilmesi için 2025 Aile Yılı olarak, aile kurumu ve nüfus yapısının değişiminin uzun vadeli politikalarla yönetilebilmesi amacıyla 2026-2035 dönemi ise Aile ve Nüfus 10 Yılı olarak ilan edilmiştir.

Aile ve Gençlik Fonu kapsamında yürütülen Evlenecek Gençlerin Desteklenmesi Projesi ile evlenecek gençlere ekonomik, psikolojik ve sosyal destek sunularak evliliklerinin sağlam temeller üzerine kurulması hedeflenmektedir. Proje kapsamında başvurusu onaylanan kişilere 48 ay vadeli 2 yıl geri ödemesiz kredi desteği sağlanmaktadır. Proje çerçevesinde evlenen çiftlere sağlanan kredi miktarı; 18-25 yaş aralığında bulunan kişiler için 250 bin lira, 26-29 yaş aralığında bulunan kişiler için 200 bin liradır. Proje kapsamında 2025 yılı Aralık ayı itibarıyla 174 bin 164 başvuru yapılmış, 66 bin 733 çift kredi almaya hak kazanmıştır. 133 bin 154 kişiye evlilik öncesi eğitim veya aile danışmanlığı hizmeti sunulmuş, 53 bin 727 çifte kredi ödemeleri gerçekleştirilmiştir.

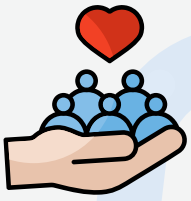

İhtiyaç sahiplerinin tespit edilerek sosyal hizmet müdahalesinin ve takibinin gerçekleştirilmesi amacıyla kurulan Sosyal Hizmet Merkezlerinin sayısı 433'e ulaşmıştır.

Vatandaşlara yerinde destek sunularak rehberlik ve yönlendirmelerde bulunulması amacıyla yürütülen Aile Sosyal Destek Programı (ASDEP) kapsamında 5 bin 612 ASDEP görevlisi ile 10,3 milyon hanede görüşme gerçekleştirilmiştir.

Yeni doğum yardımı kapsamında birinci çocuk için tek seferlik 5 bin lira, ikinci çocuk için 5 yaşını tamamlayana kadar aylık 1 bin 500 lira, üçüncü ve üzeri çocuklar için aylık 5 bin lira yardım yapılmaktadır. 2026 yılı bütçesinde doğum yardımı ödemeleri için 44 milyar lira kaynak ayrılmıştır.

İş ve aile yaşamının uyumlaştırılması ile çocukların sağlıklı gelişimine destek olunması amacıyla çocukları ilköğretim çağına gelene kadar Devlet memurlarına yarım zamanlı çalışma hakkı sağlanmıştır.

KADININ GÜÇLENMESİ

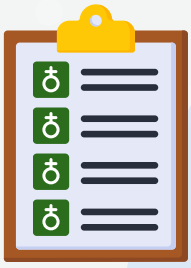

Kadının güçlenmesi konusunda kapsamlı ve bütüncül ilk belge olan Kadının Güçlenmesi Strateji Belgesi ve Eylem Planı 2024-2028 yıllarını kapsayacak şekilde "Türkiye Yüzyılı" vizyonuyla hazırlanmıştır.

Kadın istihdamını artırmak ve kadınların çalışma hayatına aktif katılımını sağlamak için çalışmalar yürütülmektedir. Bugüne kadar 1.319 kadın kooperatifinin kurulmasına destek sağlanmış, kadın kooperatiflerini güçlendirmek için sunulan eğitim programları ile 75 binin üzerinde kadına ulaşılmıştır.

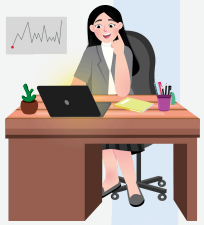

KOSGEB tarafından Girişimci Destek Programı/İş Kurma Desteği kapsamında kadın girişimcilere kuruluş desteği ile belirlenen destek tutarlarına ilave olarak 10 bin lira destek verilmektedir. Ayrıca Girişimci Destek Programı/İş Geliştirme Desteği kapsamında girişimcinin kadın olması durumunda destek üst limitine 150 bin lira ilave edilmektedir.

NEET (ne eğitimde ne istihdamda olan) grubundaki genç kadınların sorunlarını ve ihtiyaçlarını tespit etmek ve ihtiyaçlarını karşılamaya destek olmak için Geleceğini Kuran Genç Kadınlar Projesi başlatılmıştır. Proje kapsamında 836 kadın işe yerleşmiştir.

Toplum tabanlı kanser taramaları (40-69 yaş arası kadınlara meme kanseri taraması, 30-65 yaş arası kadınlara rahim ağzı kanseri taraması, 50-70 yaş arası kadın ve erkeklere kalınbağırsak kanseri taraması) Kanser Erken Teşhis, Tarama ve Eğitim Merkezleri, Toplum Sağlığı Merkezleri, Aile Sağlığı Merkezleri, Sağlıklı Hayat Merkezleri ve mobil kanser tarama araçlarında ücretsiz olarak yapılmaktadır.

ÇOCUK

2026 yılı bütçesinde Çocukların Korunması ve Gelişiminin Sağlanması Programı için 54,8 milyar lira kaynak ayrılmıştır.

2025 yılı Kasım ayı itibarıyla koruyucu ailelerin yanında kalan çocuk sayısı 10.732'ye, evlat edinilerek sıcak aile ortamına kavuşan çocuk sayısı ise toplam 20.644'e ulaşmıştır.

Çocuk bakım kuruluşlarında büyük bir hizmet dönüşümü gerçekleştirilmiştir. 2025 yılı Kasım ayı itibarıyla 1.187 çocuk evi, 120 çocuk evleri sitesi ve 59 ihtisaslaştırılmış çocuk evleri sitesinde 15.163 çocuğumuza hizmet sunulmaktadır.

Devlet korumasından yararlanmış gençlerin özel sektörde çalışmaları hâlinde işe giriş tarihlerinden itibaren 5 yıl süreyle SGK primlerinin tamamı bütçeden karşılanmaktadır. Özel Sektör İstihdam Teşvik uygulaması ile bugüne kadar 15.165 gencin özel sektörde istihdamı desteklenmiştir.

İSTİHDAM

2026 yılı bütçesinde İstihdam Programına 401 milyar lira kaynak ayrılmıştır. İstihdam edilen kişi sayısı 2002 yılında 21,4 milyon iken 2025 yılı Ekim ayı itibarıyla 32 milyon 772 bine yükselmiştir. 2025 yılı Ekim ayı itibarıyla istihdam oranı yüzde 49,8, işgücüne katılım oranı yüzde 54,3, işsizlik oranı ise yüzde 8,2 olmuştur.

2026 yılında üretim ve istihdamın desteklenmesi amacıyla işletmeler tarafından sosyal güvenlik kurumuna ödenmesi gereken 283 milyar lira tutarındaki işveren primi bütçeden karşılanacaktır.

Türkiye İş Kurumu (İŞ-KUR) tarafından 2002 yılından 2025 yılı Ekim ayı sonuna kadar toplam 16,3 milyon kişinin kamu ve özel sektörde istihdamına aracılık edilmiştir. 2025 yılının Ocak-Ekim döneminde, toplam 1 milyon 286 bin 822 kişinin özel sektörde işe yerleştirilmesine aracılık edilmiştir. Aynı tarihlerde 5,5 milyon kadının, 558 bin engellinin ve yaklaşık 5,5 milyon gencin işe yerleşmesine aracılık edilmiştir.

Ülkemizde gerçekleştirilen reformların amaçları arasında her zaman kadınları toplumsal yaşamın her alanında etkin ve etkili kılma düşüncesi yer almıştır. 2002'de yüzde 25,3 olan kadın istihdam oranı 2025 yılı Ekim ayı itibarıyla yüzde 33,2'ye, 2002 yılında yüzde 27,9 olan kadınların işgücüne katılma oranı ise 2025 yılı Ekim ayı itibarıyla yüzde 37,4'e yükselmiştir.

ENERJİ ve MADENCİLİK

2026 yılı bütçesinde Enerji Arz Güvenliği, Verimliliği ve Enerji Piyasası Programı için 428,2 milyar lira, Tabii Kaynaklar Programı için 11,2 milyar lira olmak üzere enerji ve madencilik alanına toplam 439,4 milyar lira kaynak ayrılmıştır.

2025 yılı Kasım ayı sonu itibarıyla üretilen elektriğin yüzde 44,8'si yenilenebilir enerji kaynaklarından, yüzde 22,2'si doğalgazdan, yüzde 32,8'i kömürden sağlanmıştır. Yerli ve yenilenebilir kaynakların payı yüzde 58 olarak gerçekleşmiştir. Yenilenebilir kaynaklardan elektrik üretimi 2002 yılında 34 milyar kWh seviyesinde iken 2024 yılında 5 katına çıkarak yaklaşık 164 milyar kWh olarak gerçekleşmiştir.

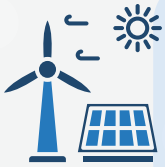

2002 yılında 31.846 MW olan Türkiye'nin elektrik enerjisi kurulu gücü, 2025 yılı Ekim ayı sonu itibarıyla 121 bin 412 MW olmuştur. Özellikle güneş ve rüzgâr enerjisi kurulu gücünde önemli gelişim yaşanmıştır. 2025 yılı Ekim ayı sonu itibarıyla GES kurulu gücü 24 bin 482 MW seviyesine, RES kurulu gücü ise 14 bin 342 MW seviyesine çıkarılmıştır.

Son bir yılda yaklaşık 5 Keban Barajı'na denk ve tamamına yakını yenilenebilir enerji kaynaklarından oluşan 7.500 MW'ın üzerinde kapasite devreye alınmıştır. Son bir yıl içinde devreye alınan yenilenebilir enerji santralleri işletme ömürleri boyunca toplam 81 milyar metreküp doğal gaz ithalatını önleyecek ve 118 milyon ton karbon emisyonunu engelleyecektir.

Türkiye yenilenebilir enerji kurulu gücünde Avrupa'da **beşinci**, dünya genelinde **on birinci** sırada yer almaktadır. Türkiye, rüzgâr kurulu gücünde Avrupa **yedincisi**, güneş enerjisi kurulu gücünde Avrupa **altıncısı** konumundadır. HES kurulu gücünde ise ülkemiz Avrupa'da **ikinci**, dünyada **sekizinci** sırada yer almaktadır. Son bir yılda yenilenebilir enerji kaynaklı elektrik üretimiyle karşılığı yaklaşık 14 milyar dolar olan doğalgaz ithalatı önlenmiştir.

Akkuyu Nükleer Güç Santrali projesi ile ülkemiz enerji alanında önemli bir ilerleme kaydetmiştir. Santralin ilk ünitesinin 2026 yılında üretime başlaması hedeflenmektedir. Santralin tüm ünitelerinin faaliyete geçmesiyle ülkemizin yıllık elektrik ihtiyacının yaklaşık yüzde 10'u buradan karşılanacaktır. Ayrıca Sinop ve Trakya'da kurulması planlanan iki santral için yatırımcı ülkelerle görüşmeler yürütülmektedir. Bu kapsamda Sinop Nükleer Güç Santrali için saha onayı verilmiş, Trakya Nükleer Güç Santrali projesi için ise çalışmalar devam etmektedir.

2002 yılında 680 milyon dolar olan maden ihracatımız, 2024 yılı sonu itibarıyla 6 milyar dolara ulaşmıştır. Dünya bor rezervinin yüzde 73'üne sahip olan ülkemizde Eti Maden, dünya bor pazarının yüzde 61'ine hâkim konuma gelmiş ve **dünya bor sektörünün lideri** olarak küresel bir markaya dönüşmüştür. 2024 yılında 2,5 milyon ton bor ürünleri satışından 1,3 milyar dolar ciro elde edilmiştir.

2020 yılında gerçekleştirilen doğal gaz keşfi ile Sakarya Gaz Sahasında 2024 yılının sonunda günlük 7 milyon metreküp olan üretimimiz, 2025 yılı Kasım ayında tamamlanan Faz-1 sonunda 9,5 milyon metreküpe çıkarılmıştır. 4 milyondan fazla hanenin yıllık doğal gaz ihtiyacı yerli doğal gazla karşılanmakta ve yıllık yaklaşık 1,5 milyar dolarlık ithalat önlenmektedir. 2028 hedefi, bunu 4 katına çıkararak yerli doğal gazı 16 milyon haneye ulaştırmaktır. Silivri ve Tuz Gölü yeraltı doğal gaz depolama tesislerindeki kapasite 6,3 milyar metreküpe ulaşmıştır. 2028 yılına kadar yer altı depolama kapasitesinin ülkemizde tüketilen doğal gazın en az yüzde 20'sini karşılayacak seviyeye getirilmesi planlanmaktadır.

2021 yılında Şırnak/Gabar'da tarihimizin en büyük petrol keşfine imza atılmıştır. 2024 yılında günlük 57 bin varil olan Gabar'daki petrol üretimimiz yüzde 42 artarak 81 bin varilin üzerine çıkmıştır. Bu üretim, cari açığın azaltılmasına yılda yaklaşık 2 milyar dolar katkı sağlamaktadır. Ayrıca keşfi yapılan petrol rezervinin, milletimizin istifadesine sunulması için toplam 700 km yol yapılmıştır.

SU YÖNETİMİ

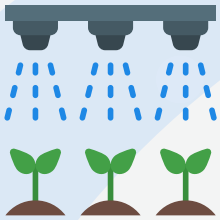

SULAMA: 2026 yılı bütçesinde Tarımsal Sulama Alt Programına 165,5 milyar lira kaynak ayrılmıştır. Ülkemizde ekonomik olarak sulanabilir 8,5 milyon hektar arazinin önemli kısmı işletmeye açılmıştır. 2025 yılında işletmeye açılan alan 7,7 milyon hektara ulaşmış, böylece toplam alanın yüzde 85,6'sı işletmeye açılmıştır. Ayrıca 2026 yılı sonunda 64 bin hektar alanda modern tekniklere göre ilave sulama yapılması planlanmaktadır.

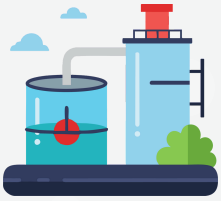

ATIK SU ARITMA: 2002 yılında belediye nüfusunun yüzde 35'ine atık su arıtma hizmeti verilirken 2025 yılının ilk yarısı itibarıyla bu oran yüzde 91,1'e ulaşmıştır. Merkezi Yönetim Bütçesinden atık su arıtma tesisi yönetimlerinin teşvik edilmesi amacıyla 2011-2025 yılları arasında güncel fiyatlarla atık su arıtma tesislerinin enerji giderlerinin yüzde 50'sine tekabül eden 10,5 milyar liralık destek sağlanmıştır. 2026 yılı bütçesinde atık su arıtma tesislerine enerji desteği için 2,5 milyar lira ödenek ayrılmıştır.

SU YAPILARI: 2003-2025 yılları arasında, 2025 yılı fiyatlarıyla 3,51 trilyon liralık su yapıları yatırımı yapılarak 10 bin 984 adet tesis inşa edilmiştir. Bu yatırımlarla baraj sayısı 1.081, gölet ve bent sayısı 750 adede yükseltilerek depolama kapasitesi 183,7 milyar metreküpe çıkarılmıştır. Taşkın afetlerinin ekonomik ve sosyal hayata dönük olumsuz etkilerini azaltmak maksadıyla tamamlanan taşkın kontrol tesisi sayısı 11 bin 257'ye ulaşmıştır.

İÇME SUYU: 2025 yılı sonunda içme suyu tesis sayısı 436 adede, atık su tesis sayısı 26 adede, temin edilen içme suyu miktarı ise yıllık 5,48 milyar metreküpe ulaşmıştır.

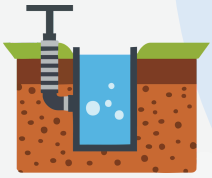

SUKAP PROJESİ: SUKAP Projesi için 2026 yılı bütçesinde 5,5 milyar lira kaynak ayrılmıştır. SUKAP kapsamında 2025 yılı Eylül ayı itibarıyla yerel yönetimlerin 1.525 adet projesi için yaklaşık 23 milyar lira kaynak sağlanmıştır. 2011-2025 yılları arasında belediyelere SUKAP projesi kapsamında 2025 yılı fiyatlarıyla 135 milyar lirası hibe, 195 milyar lirası uygun şartlı kredi olmak üzere toplam 330 milyar lira proje karşılığı kaynak tahsis edilmiştir.

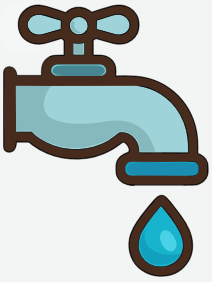

KÖYDES PROJESİ: 2026 yılı bütçesinde KÖYDES projesi için 9,9 milyar lira ödenek ayrılmıştır. Proje kapsamında içme suyu bulunmayan 5 bin 852 yerleşim yerine şebekeli içme suyu tesisi yapılmış ve içme suyu yetersiz olan 74 bin 956 yerleşim yerinin içme suyu tesisleri yenilenmiştir. Ayrıca kırsal kesimin en temel altyapı hizmetlerinden olan yol yapımında günümüze kadar toplam 133 bin 280 km asfalt yol, 90 bin 53 km stabilize yol, 5 bin 991 km beton yol ve bin 542 adet köprü yapımı tamamlanmıştır.

ÇEVRE ve ORMAN

2026 yılı bütçesinde; Toprak ve Su Kaynaklarının Kullanımı ve Yönetimi Programı için 232 milyar lira, Ormanların ve Doğanın Korunması ile Sürdürülebilir Yönetimi Programı için 49 milyar lira, Sürdürülebilir Çevre ve İklim Değişikliği Programı için 18,9 milyar lira kaynak ayrılmıştır.

Orman yangınları ile mücadelede gelişmiş teknolojiler kullanılmaktadır. 2025 yılında orman yangınlarıyla mücadelede hava gücü kapasitesi 105 adet helikopter, 27 adet uçak ve 14 adet insansız hava aracına (İHA) ulaşmıştır. Buna ilave bin 786 arazöz, 2 bin 742 ilk müdahale aracı, 831 iş makinası olmak üzere toplam 5 bin 359 müdahale aracı envanterimizde yer almaktadır. Kurulan yangın erken uyarı sistemi ile yangına hassas bölgelerde orman yangınlarına müdahale süresi, 40 dakikadan ortalama 11 dakikaya düşürülmüştür.

Türkiye son 20 yılda orman varlığını artıran **nadir ülkelerden biridir.** 2002 yılında 20,8 milyon hektar olan orman alanımız 2024 yılı sonu itibarıyla 23,4 milyon hektara ulaşmıştır. 2028 yıl sonuna kadar toplam 23,65 milyon hektarlık orman alanı ile ülke topraklarının yüzde 30,3'ünün kaplanma hedefine ulaşılması ve ülkemizin bu alanda **dünya liderleri** arasına girmesi hedeflenmektedir.

Deniz çöpleri ile mücadele kapsamında Sıfır Atık Mavi Hareketi ile 2025 yılı Kasım ayı itibarıyla yaklaşık 285 bin ton deniz çöpü toplanarak bertaraf edilmiştir. Böylece yaklaşık 22 bin çöp kamyonu deniz çöpü toplanarak bertaraf edilmiş ve denize ulaşması önlenmiştir. Uluslararası alanda 50'den fazla ülkede uygulanan Mavi Bayrak Ödülü kapsamında ülkemiz, bu yıl 577 Mavi Bayraklı plaj ile dünyada **üçüncü** sırada yer almıştır.

Sıfır Atık Projesinin başlangıcından bu yana yapılan geri dönüşüm sayesinde 256 milyar lira ülkemiz ekonomisine kazandırılmıştır. Toplanan atıklardan 227 milyar kWh enerji tasarrufu, 1,7 trilyon litre su tasarrufu, 284 milyon metreküp atık depolama alanı tasarrufu, 55 milyar litre petrol tasarrufu sağlanmıştır. Ayrıca 553 milyon ağacın kesilmesinin ve 150 milyon ton sera gazı salımının önüne geçilmiştir.

Atıkların düzenli depolanması, kaynağında ayrıştırılması, enerji elde edilmesi ve geri kazanılması çalışmalarıyla atıklar ekonomiye kazandırılmaktadır. 2002 yılında katı atık düzenli depolama tesisi sayısı sadece 15 iken 2025 yılı Eylül ayı itibarıyla 94'e ulaşmıştır.

ADALET

2002 yılından günümüze kadar hukuk alanında çok önemli reformlar gerçekleştirilmiş olup hem fiziki hem beşerî kapasiteyi artırma çalışmaları devam etmektedir. Bu kapsamda Adalet Bakanlığı bütçesine 389,6 milyar lira ödenek öngörülmüştür.

Ülkemizde hâkim ve savcılarımızın sayısı 2002 yılında 9 bin 349 kişi iken bu sayı yüzde 173 oranında artışla 2025 yılı Aralık ayı itibarıyla 25 bin 452 kişiye ulaşmıştır.

2025 yılı Aralık ayı itibarıyla ülkemizde 205 bin 192 avukat bulunmaktadır. Avukatların 105 bin 515'i erkek, 99 bin 667'si kadındır.

İnsan kaynağının nitelik ve niceliği artırılırken mahkeme teşkilatlarının güçlendirilmesine de devam edilmektedir. 2002 yılında 51 bin 681 olan personel sayısı 2025 yılı Aralık ayı itibarıyla yüzde 247 artışla 179 bin 440'a yükselmiştir.

Adli yargıda mahkeme sayısı 2002 yılında 3 bin 581 iken bu sayı yüzde 142 artışla 2025 yılı Aralık ayı itibarıyla 8 bin 681 olmuştur. İdari yargıda ise mahkeme sayısı 146 iken bu sayı yüzde 64 artışla 2025 yılı Aralık ayı itibarıyla 239 olmuştur.

Türk yargı sisteminin önemli bir parçası olan Bölge Adliye Mahkemeleri sayısı 17'ye, İdari Yargıda Bölge İdare Mahkemeleri sayısı 12'ye yükselmiştir. Faaliyete geçirildiği 2016 yılında 477 olan istinaf mahkemeleri daire sayısı ise 2025 yılı Aralık ayı itibarıyla 639 olmuştur.

2025 yılı Aralık ayı itibarıyla adli ve idari yargı hizmetleri toplam 846 adalet binasında ifa edilmektedir. Son 22 yıllık süreçte 292 yeni adalet binası inşa edilmiştir. Adalet hizmeti verilen kapalı alan miktarı 2002 yılı itibarıyla 569 bin 59 m² iken 2025 yılı Aralık ayı itibarıyla 6 milyon 39 bin 205 m² olmuştur.

Noterliklerin sayısı Türkiye genelinde 2025 yılı Aralık ayı itibarıyla 2 bin 385'tir. 2019 yılında nöbetçi noterlik uygulamasına geçilmiştir. Nöbetçi noterliklerce gerçekleştirilen işlem sayısı 4 milyona ulaşmıştır.

Alternatif uyuşmazlık çözüm yöntemleri önemli yeniliklerden biri olmuştur. Bu kapsamda 2025 yılı Aralık ayı itibarıyla 32 bin 288 uzlaştırmacı görev yapmaktadır. 2017-2025 yılları arasında 1 milyon 990 bin 286 dosyada uzlaşma sağlanmıştır.

Arabulucu sayısı 2025 yılı Aralık ayı itibarıyla 50 bin 2'ye yükselmiştir. Arabuluculuk kapsamında 2013-2025 yılları arasında 5 milyon 156 bin 650 dosya çözüme kavuşturulmuştur.

AFET YÖNETİMİ ve DÖNÜŞÜM

Afet risklerinin azaltılması, depremlerin yol açtığı hasarların süratle giderilmesi, deprem bölgesinde yaşayan vatandaşlarımızın ihtiyaçları ve depreme dayanıklı şehirlerin inşası için son üç yılda merkezi yönetim bütçesinden 2025 yılı fiyatlarıyla 90 milyar dolar tutarındaki önemli bir kaynak depremin yaralarının sarılması için kullanılmıştır. Bu kapsamda 2026 yılı bütçesinde ise deprem hasarlarının giderilmesi ve şehirlerimizin afetlere karşı dirençliliğinin artırılması için 653 milyar lira tutarında ödenek öngörülmüştür.

Depremden zarar gören vatandaşlarımıza acil ve geçici barınma hizmeti sağlanmasının yanında yapılan planlama çerçevesinde kalıcı afet konutlarının yapımına ivedilikle başlanmış, yerleşme ve yapılaşma devam etmektedir. Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı, TOKİ ve Emlak Konut GYO ve Yapı İşleri Genel Müdürlüğü tarafından başlatılan inşa sürecinde 2025 yıl sonu itibariyle toplamda 455 bin 357 bağımsız bölümün kurası çekilmiş ve hak sahiplerine anahtar teslim işlemleri devam etmektedir.

Depremlerin yol açtığı hasarların giderilmesi ve deprem risklerinin azaltılmasına yönelik başlatılan "Deprem Bölgesi Yerinde Dönüşüm Projesi" kapsamında konutlar için 750 bin lira hibe, 750 bin lira kredi; köy evleri için 750 bin lira hibe, 750 bin lira kredi; ahırlı köy evleri için 750 bin lira hibe, 1 milyon lira kredi; işyerleri için 400 bin lira hibe, 400 bin lira kredi sağlanmaktadır. Krediler iki yıl ödemesiz olmak üzere 10 yıl vadeli ve faizsiz olarak uygulanmaktadır.

Kentsel dönüşüm çalışmaları ile kentsel dönüşüm alanları ve riskli yapılarda bulunan 2 milyon 350 bin adet bağımsız birim kapsama alınmış olup 2 milyon 252 bin adet bağımsız birim üretilmiştir. Yapılan çalışmalar doğrultusunda kira yardımı ve faiz desteği ile proje ve kamulaştırma giderleri gibi ödemeler için 2025 yılı Kasım ayı sonu itibarıyla yaklaşık 231 milyar lira destek sağlanmıştır. Toplu Konut İdaresi tarafından 22 yıl içinde güncellenmiş fiyatlar ile yaklaşık 3 trilyon lira yatırımla 1 milyon 750 bin konut üretilmiş olup 5 milyonu aşkın vatandaşımız depreme dayanıklı, sosyal donatıları ve çevre düzenlemeleriyle kaliteli konutlarda oturmaktadır.

2025 yılı içinde 81 ilimizi kapsayan "Ev Sahibi Türkiye" sloganıyla yeni bir sosyal konut kampanyası başlatılmıştır. Bu projeden faydalanacak vatandaşlar, 6.750 liradan başlayan taksitlerle, yüzde 10 peşinat, 240 ay vadeyle konut sahibi olabilecektir. Yine bu projeyle ilk kez uygulamaya alınacak kiralık konut sistemiyle; İstanbul'da yapılacak 100 bin konuta ilave olarak 15 bin kiralık konut daha yapılacaktır. Bu kapsamda sosyal konut finansmanını desteklemek amacıyla 2026 yılı Merkezi Yönetim Bütçesinden 100 milyar lira kaynak ayrılmıştır.

2020 yılında Elazığ'da yaşanan deprem kapsamında 20.629 konut ve işyeri yapılmış olup söz konusu hak sahiplerine anahtar teslimleri gerçekleştirilmiştir. Aynı yıl İzmir'de yaşanan deprem kapsamında ise 3.122 konut ve işyeri yapılmış olup hak sahiplerine anahtar teslimleri gerçekleştirilmiştir.

2025 yılında yaşanan Balıkesir Sındırgı Depremleri sonrasında başlatılan "Hak sahipliği ve Ön Borçlandırma" sürecinde 796 kişi başvuru yapmıştır. 456 bağımsız bölüm hak sahibi başvurusu kabul edilmiştir. Balıkesir'de hak sahipliği çalışmaları devam etmekte olup kırsalda 385 köy evi, ilçe merkezinde ise 135 çok katlı konut ihalesi yapılmıştır. TOKİ Başkanlığınca 18 Eylül 2025 tarihinde 520 konut, 11 işyeri ve 1 caminin temeli atılmıştır.

Her ile özgü afet riskleri değerlendirilerek amaç, hedef ve eylemleri belirleyen İl Risk Azaltma Planları (İRAP), 2022 yılında tüm iller için tamamlanmıştır. Katılımcı bir yaklaşımla hazırlanan İRAP'larda yer alan eylemlerin gerçekleştirilmesine yönelik faaliyetlerin desteklenmesine 2026 Yılı Bütçesi çerçevesinde öncelik verilmektedir.

SAVUNMA SANAYİİ GELİŞMELERİ

Merkezi yönetim bütçesi kapsamında yer alan savunma ve güvenlik birimlerine tahsis edilen ödeneklerin yanı sıra Savunma Sanayii Destekleme Fonu (SSDF) ile birlikte savunma sanayimizin yerli ve millî imkânlarla mevcut kabiliyetlerinin geliştirilmesi amacıyla 2026 yılı bütçesinden toplam 2 trilyon 155 milyar lira kaynak ayrılmış olup söz konusu tutar merkezi yönetim bütçe büyüklüğünün yüzde 11,4'üne karşılık gelmektedir.

Türk savunma sanayiinin son yıllarda göstermiş olduğu gelişim, birçok alanda firmalarımızın platform, sistem ve yeteneklerinin yurt dışı pazarlarda talep edilir hâle gelmesini sağlamıştır. 2002 yılında, 56 firma ve 62 proje ile yürütülen, yaklaşık yüzde 80 dışa bağımlı savunma sanayii sektörü, günümüze gelindiğinde 3.500'den fazla firma ve bin 400'ün üzerinde proje ile yüzde 82 yerlilik oranına ulaşmıştır.

Toplam savunma ve havacılık sektör cirosu 2002 yılında 1,1 milyar dolardan 2024 yıl sonu itibarıyla 20,2 milyar dolara çıkmıştır. Geçmişte yalnızca 248 milyon dolar olan savunma ve havacılık ihracatı, 2024 yılında 7,2 milyar dolara ulaşmıştır. Türk savunma ve havacılık sektörünün ihracat gelirleri 2025 yılının ilk 11 ayında 7,4 milyar dolara ulaşmıştır.

On İkinci Kalkınma Planı dönemi sonunda savunma sanayii sektöründe 150 binin üzerinde çalışanla 26 milyar dolar ciroya ve 11 milyar dolar ihracata ulaşılması hedeflenmektedir.

6 Ağustos 2024 tarihinde Sayın Cumhurbaşkanımız başkanlığında toplanan Savunma Sanayii İcra Komitesinde, "Çelik Kubbe" olarak adlandırdığımız Türkiye'nin yerli ve millî katmanlı hava savunma yeteneğini güçlendirecek stratejik kararlar alınmıştır. Bu kararlar, farklı algılayıcı ve silah sistemlerinden oluşan tüm yerli hava savunma sistemlerimizi (füze, radar, komuta kontrol), bütünleşik bir ağ yapısında birleştirecek bir "Sistemler Sistemi" mimarisi kurulmasını öngörmektedir. Yapay zekâ ile desteklenen bu ağ yapısı, ortak hava resmini gerçek zamanlı olarak oluşturacak ve operasyon merkezlerine en doğru kararı aldıracak bilgiyi anlık iletecektir.

Bu kapsamda "Çelik Kubbe" projesi, 2025 yılında resmî olarak aktif edilmiş, ilk olarak toplam 47 araçtan oluşan Çelik Kubbe sistemleri Sayın Cumhurbaşkanımızın teşrifleriyle düzenlenen törenle silahlı kuvvetlerimize teslim edilmiştir.

SAVUNMA SANAYİİ

MİLLİ MUHARİP UÇAK (KAAN)

5'inci nesil çok rollü savaş uçağı olan KAAN, hem hava-hava, hem de hava-yer muharebelerinin gereksinimleri için üstün kabiliyetler sağlamaktadır. KAAN'la birlikte Türkiye; dünyada ABD, Rusya, Çin gibi 5'inci nesil bir muharip uçağı üretebilecek altyapı ve teknolojiye sahip sınırlı sayıdaki ülkeler arasında yerini alacaktır.

TCG ANADOLU

Türkiye, kendi millî gemisini üretebilen nadir ülkeler arasındadır. Dünyanın ilk silahlı insansız hava aracı (SİHA) gemisi ve Türkiye'nin en büyük askeri gemisi olan TCG Anadolu, bir amfibi tabur ile gerekli muharebe ve destek araçlarını ana üs desteği olmadan kriz bölgelerine ulaştırma kabiliyetine ve havuzunda taşıdığı çıkarma araçları ile çıkarma operasyonlarına katılabilme yeteneğine sahiptir.

ALTAY ANA MUHAREBE TANKI

Türkiye'nin millî ana muharebe tankı Altay; yüksek ilk adımda vuruş, gelişmiş hareket kabiliyeti, yüksek balistik koruma ve üstün komuta kontrol ve haberleşme özelliklerine sahiptir. ALTAY Ana Muharebe Tankı'nın ilk iki adedi Türk Silahlı Kuvvetlerine teslim edilmiştir.

HÜRJET

Türkiye'nin ilk millî jet eğitim uçağı HÜRJET, üstün performans özelliklerini kullanarak kritik rol oynamak üzere tasarlanmıştır. HÜRJET'in silahlı varyantı, geniş görev yelpazesi ve üstün faydalı yük kapasitesi ile muharebe alanlarında önemli bir güç unsurudur. HÜRJET için seri üretim çalışmaları devam etmektedir. İlk teslimatının 2026 yılında gerçekleştirilmesi planlanmaktadır.

UZUN MENZİLLİ BÖLGE HAVA VE FÜZE SAVUNMA SİSTEMİ PROJESİ AŞAMA-C (SİPER)

Çelik Kubbe'nin uzun menzil ve yüksek irtifadaki caydırıcı gücü SİPER Projesi ile muharip uçak, seyir füzesi, İHA, helikopter gibi yüksek irtifadaki hava soluyan hedeflere karşı etkili bir hava savunma sisteminin azami oranda millî imkânlarla geliştirilmesi ve yurt içi kaynaklar kullanılarak üretilmesi hedeflenmektedir. SİPER, ülkemizin sınırlarını çelikten bir kalkan gibi koruyarak tam bağımsız savunma hedefimizi daha da güçlendirmektedir.

KIZILELMA

Millî ve özgün olarak geliştirilme çalışmaları devam eden muharip insansız uçak sistemi Bayraktar KIZILELMA (MİUS), geleceğin teknolojileriyle donatılarak hizmet edecektir. Agresif manevralarla hava-hava muharebesi icra edebilecek olan KIZILELMA, düşük radar kesitiyle güvenlik güçleri için güç çarpanı olacaktır. Kısa pistli gemilerden kalkış ve iniş kabiliyetine sahip olacak KIZILELMA, gövde içinde taşıyacağı mühimmatları ile belirlenen hedeflere taarruz gerçekleştirebilecektir. Bayraktar KIZILELMA, havacılık tarihinde görüş ötesi hava-hava füzesi kullanarak jet motorlu bir hava hedefini vuran ilk insansız savaş uçağı olmuştur.

SAVUNMA SANAYİİ

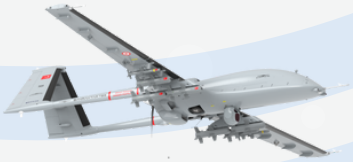

BAYRAKTAR TB3

Bayraktar TB3 SİHA, kısa pistli gemilerden kalkış ve iniş kabiliyetine sahip silahlı insansız hava aracı sistemidir. Keşif-gözetleme ve istihbarat görevlerinin yanı sıra kanatları altında taşıdığı yerli akıllı mühimmatlarla operasyon icra etme kabiliyetine sahiptir. Katlanabilen kanat yapısıyla helikopter gemileri ve uçak gemilerinde kullanıma uygun olarak tasarlanan hava aracı, kullanıcıya deniz aşırı görevlerde silahlı insansız hava araçlarıyla operasyon icra etme kabiliyeti sunmaktadır.

ANKA III

Yeni nesil İHA sistemi olan ANKA III, keşif, gözetleme ve istihbarat; farklı hava-yer mühimmatları ile taarruz; hava-hava mühimmatları ile düşman helikopter, pervaneli uçak, İHA'larına angaje olarak av taraması; düşman RF yayımı yapan radar ve hava savunma sistemlerini etkisiz hâle getirme; hava ve karada dost kuvvetlere himaye; sinyal ve haberleşme istihbarat; elektronik harp; diğer dost unsurlarla beraber operasyon ve haberleşme rölesi gibi bir çok görevi yerine getirebilecektir.

SİDA (SİLAHLI İNSANSIZ DENİZ ARACI) PROJELERİ

TSK ve İç Güvelik kurumlarımızın istihbarat, keşif, gözetleme ve su üstü harp görevlerini otonom olarak MARLIN ASV, ULAQ, SALVO SİDA'larımız icra etmektedir. Ayrıca Türkiye'nin NATO tatbikatında görev alan ilk yerli ve millî insansız deniz aracı MARLIN ASV kendi kategorisinde katıldığı tatbikatın en çok konuşulan platformu olmuştur.

FÜZE SİSTEMLERİ

Deniz ve Hava Kuvvetleri Komutanlıklarımız için geliştirilen ATMACA ve SOM füze sistemleri envantere girmiş ve kullanılmaya başlanmıştır. Ülkemizdeki seyir füzesi teknolojileri geliştirme çalışmaları, ÇAKIR, KARA ATMACA projeleri ile devam etmektedir. Ayrıca Kara Kuvvetleri Komutanlığımızın ihtiyaçlarını karşılamak için BORA, KASIRGA, TRLG-230 ve TAYFUN füze sistemleri geliştirilmiştir. Denizaltı savunma harbine yönelik AKYA, ORKA ve DSH Roketi ve Atıcı Sistem Tedariki Projeleri yürütülmektedir. AKYA Projesi kapsamında geliştirilen AKYA Ağır Sınıf Torpidosunun seri üretim faaliyetlerine başlanmış olup teslimatlar sürdürülmektedir.

ELEKTRONİK HARP SİSTEMLERİ

Elektronik HARP Sistemlerinin kullanım amacı; düşmanların erken ihbar ve hava savunma radar sistemlerinin harekât bölgesindeki tespit, teşhis ve takip yeteneğinde zafiyet yaratmak; bu sayede düşmanın komuta kontrol ve hava savunma zafiyetinden istifade ederek kuvvetlerimizin taarruzi, savunma ve destek unsurlarının görevlerini azaltılmış risk ortamında başarı ile tamamlamalarına destek vermektir. Bu kapsamda Hava SOJ, KORAL, VURAL, ANTIDOT 2-U gibi elektronik harp sistemleri geliştirilmiştir.

DENİZ ARAÇLARI

Mavi Vatan'da huzurun ve güvenliğin teminatı Türk Deniz Kuvvetleri ve Sahil Güvenlik Komutanlığımızın ihtiyaçlarına yönelik olarak ülkemiz kendi savaş gemisini, lojistik destek gemilerini, arama kurtarma faaliyeti yürütecek gemilerini tasarlayan, geliştiren ve üretebilen dünyadaki sayılı ülkelerden biri olma konumuna ulaşmıştır. Bu kapsamda PİRİ REİS Denizaltısı hizmete alınmıştır. TCG DERYA, TCG İSTANBUL, TCG ÜTĞM. ARİF EKMEKÇİ gemileri teslim edilmiştir. ASELSAN tarafından geliştirilen otonom sualtı aracı DERİNGÖZ'ün dalışlı testleri başarıyla tamamlanmıştır.

DİPLOMASİ - YURTDIŞI

2026 yılında Dışişleri Bakanlığı bütçesine 46,8 milyar lira ödenek öngörülmüştür. Avrupa Birliği Başkanlığına ise toplam 10,2 milyar lira kaynak ayrılmış olup bunun 9,3 milyar lirası Türkiye Ulusal Ajansı AB programlarına katılım payını oluşturmaktadır. Türk Akreditasyon Kurumunun 2026 yılı ödeneği ise 478 milyon liradır.

261 DIŞ TEMSİLCİLİK İLE DÜNYADA 3. SIRADAYIZ: Ülkemizin dünya genelinde 261 dış temsilciliği bulunmaktadır. Türkiye, bu sayıyla en geniş diplomatik ağa sahip üçüncü ülke konumundadır. Dış temsilciliklerimizin coğrafi dağılımına bakıldığında; 2025 yılı itibarıyla Avrupa'da 99, Asya'da 77, Afrika'da 50, Amerika'da 33, Okyanusya'da 4 temsilciliğimiz bulunmaktadır. Dış temsilcilik sayısındaki değişikliğe bakıldığında; 2002 yılında 93 olan büyükelçilik sayısı 2025 yılında 148'e, 2002 yılında 58 olan başkonsolosluk sayısı 2025 yılında 99'a, 2002 yılında 11 olan daimî temsilcilik sayısı da 2025 yılında 14'e yükselmiştir. 2002 yılında 14 olan Afrika'daki dış temsilcilik sayımız ise yaklaşık 3 kat artarak 50'ye çıkmıştır. Öte yandan 1 konsolosluk ajanlığı, 1 konsolosluk bürosu ve 1 ticaret ofisimiz bulunmaktadır.

ÜLKEMİZDEKİ TEMSİLCİLİKLER: Dış temsilcilik sayısındaki artışa paralel olarak ülkemizde bulunan temsilcilik sayılarında da artış yaşanmıştır. Ülkemizde 2002 yılında 166 yabancı temsilcilik bulunmakta iken 2025 yılı Aralık ayı itibarıyla 140 büyükelçilik, 105 başkonsolosluk ve konsolosluk, 62 uluslararası kuruluş ofisi, 1 daimi temsilcilik ve 1 ticaret ofisi olmak üzere toplam 309 yabancı temsilcilik bulunmaktadır.

EN CÖMERT ÜLKELERDEN BİRİ TÜRKİYE: Türkiye, resmî kalkınma yardımları bakımından dünyanın en cömert ülkeleri arasındadır. OECD Kalkınma Yardımları Komitesi gözlemci üyeleri arasında yer alan Türkiye, 2016 yılından itibaren Birleşmiş Milletler Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları alt hedeflerinden biri olan resmî kalkınma yardımlarının gayri safi millî hasılaya oranında binde 7'ye ulaşan ülkeler arasında ön sıralarda yer almaktadır. 2016 yılında binde 7,6 olarak gerçekleşen Türkiye'nin resmî kalkınma yardımlarının gayri safi millî hasılaya oranı, 2019 yılında binde 11,5, 2020 yılında binde 11,3, 2021 yılında binde 9,6, 2022 yılında ise binde 7,9 olarak Birleşmiş Milletler hedefinin üzerinde gerçekleşmiştir. 2023 yılı Küresel İnsani Yardım Raporu verilerine göre Türkiye 7,2 milyar dolar tutarındaki insani yardımla, 2022 yılında GSYH'nin binde 6,5'ini insani yardımlara ayırmıştır.

TİKA 5 KITADA, 170 ÜLKEDE FAALİYET GÖSTERİYOR: Türk İşbirliği ve Koordinasyon Ajansı Başkanlığı, 5 kıtada 170 civarı ülkede, 33 bine yakın proje ve faaliyet gerçekleştirmiştir. TİKA'nın yurtdışı ofislerinin sayısı 2002 yılında 12 iken bu sayı 2024 yılında 63'e çıkarılmıştır. TİKA tarafından 2025 yılında dünyanın dört bir yanında eğitim alanında 362, sağlık alanında 154, kültürel iş birliği alanında 217, tarım ve hayvancılık alanında 164, acil ve insani yardım alanında 112 proje gerçekleştirilmiş, tarımdan sağlığa, medyadan bilişime, finanstan güvenliğe kadar pek çok sektörde kamu personeli için mesleki eğitimler düzenlenmiştir.

GENÇLİK VE SPOR

GENÇLİK

2026 yılı bütçesinde Gençlik Programına 14 milyar 11 milyon lira kaynak ayrılmıştır. Gençliğe yönelik etkinlikler ve gençlik projeleri de dâhil gençlerin kişisel ve sosyal gelişimleri için 2 milyar 572 milyon lira, gençlik merkezleri ve izcilik kampları gibi gençlik tesisleri için de bütçeden 11 milyar 439 milyon lira kaynak tahsis edilmiştir.

- Gençlik merkezlerinin sayısı 2002 yılında 9 iken 2025 yılı Kasım ayı itibarıyla 559'a ulaşmış, gençlik kamplarının sayısı 5'ten 43'e yükselmiştir.
- Gençlerimizin rahatlıkla erişebileceği üniversite kampüslerinde, okullarda, yurtlarda ve mahallelerde Genç Ofisleri hayata geçirilmiştir. Genç Ofis sayısı 378'e ulaşmıştır.
- Mesleki eğitim kapsamında ödenen Devlet katkısı için 29 milyar lira ödenek ayrılmıştır.

SPOR

2026 yılı bütçesinde Sporun Geliştirilmesi ve Desteklenmesi Programına 45 milyar 169 milyon lira kaynak ayrılmıştır.

- 2025 yılı Kasım ayı itibarıyla toplam spor tesisi sayısı 4 bin 551'e ulaşırken lisanslı sporcu sayısı 17 milyon 835 bin 268, amatör spor kulübü sayısı 25 bin 103 ve antrenör sayısı 358 bin 200 olmuştur.
- Spor yatırımları sayesinde 2002 ile 2025 yılları arasında 1.365 sentetik futbol sahası, 904 spor salonu, 69 adet atletizm pisti, 729 adet yüzme havuzu, 346 adet il ve ilçe stadyumu ve 1.138 adet muhtelif spor tesisi yapılmıştır.
- Olimpiyatlara ve uluslararası spor organizasyonlarına katılacak ve katılması muhtemel yetenekli sporcuların seçilmesi ve yetiştirilmesi hedefiyle 27 ilde kurulan olimpik hazırlık merkezi ve 75 sporcu eğitim merkezinde toplam 4 bin 434 sporcu ile faaliyetler sürdürülmektedir.

KÜLTÜR

2026 yılı bütçesinde Milli Kültür ile Sanat ve Kültür Ekonomisi Programlarına toplam 61 milyar 487 milyon lira kaynak ayrılmıştır.

- UNESCO Somut Olmayan Kültürel Mirası Temsili Listesine kayıtlı 31'e ulaşan kültürel değerlerimizle ülkemiz dünyada ikinci olmuştur. Sardes Antik Kenti ve Bintepeler Lidya Tümülüsleri'nin Dünya Miras Listesi'ne dâhil edilmesiyle Dünya Mirası Listesi'ndeki varlık sayımız 22'ye yükselmiştir. Ayrıca ülkemizin marka değerine çok önemli katkılar yapan Kültür Yolu Festivallerine 2026 yılında da devam edilecektir.
- 2026 yılı bütçesinde en önemli tarihi ve kültürel miraslarımızdan biri olan Çanakkale Savaşları Gelibolu Tarihi Alanının korunması ve geliştirilmesi için 2 milyar 36 milyon lira, Vakıflar Genel Müdürlüğüne 5 milyar 447 milyon lira, Devlet Tiyatroları Genel Müdürlüğüne 5 milyar 295 milyon lira, Devlet Opera ve Balesi Genel Müdürlüğüne ise 5 milyar 248 milyon lira kaynak ayrılmıştır.

TURİZM

2026 yılı bütçesinde Turizmin Geliştirilmesi Programına 9,3 milyar lira kaynak ayrılmıştır.

- Ülkemiz, ziyaretçi sayısında 2024 yılı sonu itibarıyla dünyada dördüncü, turizm geliri sıralamasında ise yedinci sıraya yükselmiştir.
- 2025 yılı Ocak-Eylül döneminde 50 milyon ziyaretçi ağırlanmıştır.
- Turizm gelirimiz, bir önceki yılın aynı dönemine göre yüzde 5,7 artışla 50 milyar dolar olarak gerçekleşmiştir. Bu tüm zamanların 9 aylık gelir rekoru anlamına gelmektedir.
- Turizm bölgelerinde Ücretsiz Halk Plajı Projesi kapsamında 2025 yılı Kasım ayı sonu itibarıyla 19 ayrı noktada halk plajları hizmet vermektedir.

TİCARET

2026 yılı bütçesinde Ticaretin Düzenlenmesi, Geliştirilmesi ve Kolaylaştırılması Programına 60,9 milyar lira, Kayıt Dışı Ekonomiyle Mücadele Programına 30,1 milyar lira, Tüketicinin Korunması, Ürün ve Hizmetlerin Güvenliği ve Standardizasyonu Programına 34,7 milyar lira kaynak ayrılmıştır.

2025 yılında 33 milyar lira olan İhracat Destekleri ödeneği, 2026 yılı bütçesinde yüzde 36 artışla 45 milyar liraya yükseltilmiştir. İhracatı artırmak amacıyla birçok proje ve programla ihracat yapan firmalar desteklenmektedir.

2002 yılında 36,1 milyar dolar olan mal ihracatı 7,3 katına çıkarak 2024 yılında Cumhuriyet tarihinin en yüksek seviyesi olan 261,8 milyar dolar seviyesine yükselmiştir.

2002 yılında 14 milyar dolar olan hizmet ihracatı 8,3 katına çıkarak 2024 yılında, 117,2 milyar dolara yükselmiştir. Hizmet ihracatı 61,4 milyar dolar gibi rekor bir fazla vererek cari işlemler dengesine önemli bir pozitif katkı sağlamıştır. Böylece toplam mal ve hizmet ihracatı son 23 yılda 7,6 katına çıkmıştır.

Yeşil ve dijital dönüşüm politikalarıyla ihracatçıların, uluslararası düzenlemelere uyumu ve küresel rekabet gücü artırılacaktır. Bu kapsamda gerekli destek mekanizmaları sağlanacaktır.

YATIRIM DESTEKLERİ ve AR-GE

PROJE BAZLI TEŞVİKLER

Proje bazlı teşvikler, projenin stratejik değeri, katma değer potansiyeli ve karakteristiği dikkate alınarak proje bazında özel olarak oluşturulmaktadır. Farklı destek kalemlerinde sağlanacak toplam destek miktarı, sabit yatırım tutarının yüzde 100'üne kadar ulaşabilmektedir.
Tarihimizin en büyük ölçekli teşvik programı HIT-30'da (High Tech Türkiye) sunduğumuz desteklerle elektrikli araç, güneş hücresi ve biyoteknoloji sektörlerinde 4,5 milyar dolarlık ileri teknoloji yatırımı ülkemize kazandırılmaktadır. 30 milyar dolar destek hedefiyle sürdürülen Program'da bu yıl 4 yeni çağrıya çıkılmıştır.

Yerli ve millî elektrikli otomobilimiz TOGG, üretimine hız kesmeden devam etmektedir. Bugüne kadar 75 binden fazla TOGG yollara çıkmıştır. TOGG, satışa çıktığı günden bu yana elde ettiği yüzde 25'in üzerinde pazar payıyla elektrikli otomobil segmentinde lider olmuştur. TOGG sedan modeli T10F'nin üretimi 2025 yılında başlamıştır. Almanya'ya ihracat gerçekleştiren markamız, Türk mühendisliğinin kalitesini Avrupa pazarına taşımıştır. Ayrıca elektrikli araçların yaygınlaşmasının sağlanması için sunulan desteklerle şarj bağlantı sayısı 81 ilimizde 36 bine ulaştırılmıştır.

Yapay zekâ işlemci kapasitemiz artırılacak, sanayiden sağlığa, finanstan kamu hizmetlerine kadar tüm alanlarda dijital dönüşüm hızlandırılacaktır. Endüstriyel robot üretimine yönelik yatırımlarla, 2030 yılında sanayimizde 200 bin robotun kullanılması sağlanacaktır.

Mevcutta 250 megavat olan veri merkezi kapasitemiz yeni yatırımlarla 2030 yılına kadar 1 gigavata yükseltilecektir. Klasik hesaplamaların ötesine geçen, 156 kübit işlemci gücüne sahip kuantum bilgisayarı ülkemize kazandırılacaktır.

Merkez Bankasının 3 yıllık dönemde 500 milyar lira tahsis ettiği Yatırım Taahhütlü Avans Kredisi Programı'nda, uzun vadeli ve uygun koşullarda finansman imkânıyla stratejik yatırımlar hızlanmaktadır. Program'da bugüne kadar yüksek katma değerli 328 milyar liralık yatırımın önü açılmıştır.

Hamle Programı'nda bu yıl döngüsel ekonomi, biyoteknoloji ve yeni nesil bilgi teknolojileri gibi alanlarda 69 proje daha desteklenmiştir. Program kapsamında devam eden 224 yatırım tamamlandığında dış ticaret dengemize yılda 11,4 milyar dolar katkı sağlanacaktır.

YATIRIM DESTEKLERİ ve AR-GE

DESTEKLER:
Son iki yıl içinde önemli ölçüde artırılan reel sektör desteklerine 2026 yılında da devam edilerek "yatırım, üretim, istihdam ve ihracat" odağıyla özel sektörle omuz omuza büyüme stratejisi sürdürülmektedir. Reel kesim destekleri için (Tarımsal krediler sübvansiyon desteği hariç) bütçeden 493 milyar lira kaynak ayrılmıştır.

TEKNOLOJİ ODAKLI SANAYİ HAMLESİ:
Teknoloji Hamlesi Programı kapsamındaki 6 çağrı alanında destek süreçleri devam eden 224 proje bulunmaktadır. Projeler 2025 yılı rakamları ile 158,8 milyar liralık yatırımı harekete geçirmiştir. Yükselen Yenilikçi Teknolojiler Çağrısı ile de 1.058 ürün, 358 yenilikçi teknoloji alanı ve 34 kritik hammaddeye dayalı yüksek katma değerli ürün için geliştirilecek yatırım projelerine destek verilmektedir.

DENEYAP TEKNOLOJİ ATÖLYELERİ:
Gençleri erken yaşta çığır açıcı teknolojilerle buluşturan Deneyap Teknoloji Atölyeleri, 81 ilin tamamında faaliyet göstermektedir. Millî Teknoloji Hamlesinin itici gücünü oluşturacak teknoloji meraklısı gençleri yetiştirmeyi amaçlayan Deneyap Teknoloji Atölyeleri, 81 ildeki 131 atölye ile faaliyet göstermektedir. Bu atölyelerde 42 bin 133 öğrencimiz eğitimlere katılmış, 10 bin 812'si eğitimlerini başarıyla tamamlamıştır.

TİCARET:
2002 yılında yüzde 0,55 olan küresel ihracattan aldığımız pay, 2024 yılında yüzde 1,07'ye yükselmiştir. Küresel hizmet ihracatından aldığımız pay da 2002'de yüzde 0,89'dan 2024'te yüzde 1,32'ye yükselmiştir. İhracatın ithalatı karşılama oranı ise 2024 yılında yüzde 76,1 olarak gerçekleşmiştir.

EXIMBANK DESTEKLERİ:
Finansman ve sigorta desteği kapsamında Türk Eximbank, 2024 yılında sağlamış olduğu 48,7 milyar dolarlık ve 2025 yılında öngördüğü 52 milyar dolarlık destek ile ihracatçıların yanında olmaya devam etmektedir. Bankanın aktif pazarlama faaliyetleri neticesinde destek verilen ihracatçı firma sayısı her yıl artmaktadır. 2025 yılı Eylül ayı sonu itibarıyla aktif firma sayısı 18 bin 591'e yükselmiş olup bu firmaların yüzde 83'ü KOBİ'lerden oluşmaktadır.

SANAYİ ÜRETİMİ:
İmalat sanayii katma değerinde dünyada 14. sıradayız. 2025 yılı ilk 9 aylık ihracatımız geçtiğimiz yıla göre yüzde 4,1 artarak 200 milyar doları aşmıştır. Yüksek teknolojide yüzde 12,7, orta-yüksek teknolojide yüzde 9,9 ihracat artışı kaydedilmiştir. Yatırım teşvik ödenekleri 2025 yılında bir önceki yıla göre yüzde 33,25 yükseltilmiştir. 2002-2025 Kasım ayı arası dönemde düzenlenen 130 bin 681 teşvik belgesi, yatırımcıların Türk ekonomisine olan güvenini artırmıştır. Sabit yatırım tutarı 21 trilyon 454 milyar lirayı bulan ve yaklaşık 4 milyon 250 bin kişiye istihdam sağlayan bu yatırımlar peyderpey gerçekleşmektedir.

KOBİ DESTEKLERİ:
KOBİ'lerin ve girişimcilerin desteklenmesi amacıyla KOSGEB bütçesine tahsis edilen ödenekler, 2026 yılında bir önceki yıla göre yüzde 18 artışla yaklaşık 9 milyar liraya çıkarılmıştır. Bu kapsamda Geri Ödemesiz (Hibe) Destekler için 2 milyar 427 milyon lira, Faiz Destekleri için 3 milyar 541 milyon lira, Geri Ödemeli (Kredi) Destekler için 3 milyar 25 milyon lira kaynak ayrılmıştır.

AR-GE VE YENİLİK:
Türkiye'nin uluslararası alanda rekabet gücünü büyütecek Ar-Ge ve tasarım merkezlerinin sayısı giderek artmaktadır. Ülkemizde Ar-Ge ve tasarım merkezlerindeki tamamlanan proje sayısı 89 bin 980'i aşarken yürütülmekte olan proje sayısı 18 bin 704 civarındadır. Teknoparklarda biten proje sayısı 71 bin 34'e, devam eden projelerde ise 18 bin 72 sayısına ulaşılmıştır.

SÖZLÜK

Anahtar Gösterge

Program kapsamında yer alan hizmetlerdeki ilerlemeyi ölçen, ulusal veya uluslararası düzeyde veri üretilmesini sağlayan temel performans göstergeleridir.

Bütçe

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nda yer alan tanıma göre belirli bir dönemdeki gelir ve gider tahminleri ile bunların uygulanmasına ilişkin hususları gösteren ve usulüne uygun olarak yürürlüğe konulan belgedir.

Bütçe Dengesi

Bütçeye konulan harcama yetkisi (ödenek) çerçevesinde kamu idarelerince nakden veya mahsuben ödenen bütçe giderleri ile tahsil edilen bütçe gelirleri tutarları arasındaki farkı ifade etmektedir. Bütçe gelirlerinin bütçe giderlerinden fazla olması durumu bütçe fazlasını, tersi durum ise bütçe açığını göstermektedir.

Bütçe Hazırlama Rehberi

Kamu idarelerinin bütçe teklifleri ve yatırım programını hazırlama sürecinin yönlendirilmesi amacıyla hazırlanan ve bütçeye ilişkin genel bilgiler ile idarelerin bütçe tekliflerini ve performans programlarını hazırlarken uyacakları ilke ve esaslar, kullanılacak formlar ve kod listelerini içeren rehberdir.

Bütçe Kanunu Teklifi

Anayasa gereği Cumhurbaşkanı tarafından mali yılbaşından en az 75 gün önce Türkiye Büyük Millet Meclisine sunulması gereken ve Mecliste belirlenmiş görüşme süreçlerine tabi olan ilgili yıl bütçesine ilişkin kanun teklifidir.

Bölünmüş Yol

Geliş ve gidiş trafiği, ayırıcı bir engel ile birbirinden ayrılmış olan ve birden fazla gidiş ve geliş şeridi bulunan karayoludur.

Elleçleme

Lojistik sektörüne özgü bir kavramdır. Malzeme elleçleme genellikle malzemelerin insan gücüyle ve mekanik araç yardımı ile taşınmasını, yüklenmesini, kaldırılmasını ve boşaltılmasını ifade etmektedir.

Faaliyet Raporu

Kamu idarelerinin üst yöneticileri ve bütçeyle ödenek tahsis edilen harcama yetkililerince, hesap verme sorumluluğu çerçevesinde her yıl hazırlanan ve kamuoyuna açıklanan rapordur.

Gayri Safi Yurt İçi Hasıla (GSYH)

Belirli bir zaman içinde bir ülkede üretilen nihai mal ve hizmetlerin piyasa değeridir.

Genç Ofis

Gençlik ve Spor Bakanlığı tarafından irtibat, tanıtım ve gençlik merkezi faaliyetlerinin yerine getirilmesi amacıyla bir gençlik merkezine bağlı olarak gençlerin yoğun olarak bulunduğu yerlerde açılan ofislerdir.

Orta Vadeli Program

Kalkınma planları, stratejik planlar, genel ekonomik koşulların gerekleri doğrultusunda makro politikaları, ilkeleri, hedef ve gösterge niteliğindeki temel ekonomik büyüklükleri, gelecek üç yıla ilişkin toplam gelir ve gider tahminlerini, bütçe dengesi ve borçlanma durumu ile kamu idarelerinin ödenek teklif tavanlarını belirleyen OVP üç yıllık perspektifle hazırlanmaktadır.

Performans Bilgisi

Kamu hizmetlerinin çıktı ve sonuçlarına yönelik sistematik olarak toplanan ve kullanılan mali olmayan veri ve bilgilerdir.

Performans Göstergeleri

Kamu hizmetlerindeki ilerlemenin ölçülmesi, performansın değerlendirilmesi veya hizmetlerle ilgili değişimlerin yansıtılması için kullanılan nitel ve nicel ölçütlerdir.

Plan ve Bütçe Komisyonu

TBMM bünyesinde görev yapan ihtisas komisyonlarından biridir. Bütçe sürecindeki rolü nedeniyle Anayasa'da düzenlenmiştir.

Program Bütçe

Harcamaların program sınıflandırmasına göre tasnif edildiği, harcama önceliği geliştirme konusunda karar alıcılara kamu hizmet sunumu performansına ilişkin bilgilerin sağlandığı ve bu bilgilerin kaynak tahsisi sürecinde sistematik olarak kullanıldığı bir bütçeleme sistemidir.

Sıfır Atık

Üretim, tüketim ve hizmet süreçlerinde atık oluşumunun önlenmesi/azaltılması, yeniden kullanıma öncelik verilmesi, oluşan atıkların ise kaynağında ayrı biriktirilerek toplanması ve geri dönüşüm ve/veya geri kazanımı sağlayan döngüselliğe dayalı bir kaynak ve atık yönetimi yaklaşımıdır.

Uzlaştırmacı

Şüpheli veya sanık ile mağdur veya suçtan zarar gören arasındaki uzlaştırma müzakerelerini yöneten, Cumhuriyet savcısı tarafından görevlendirilen hukuk fakültesi mezunu kişidir.

www.sbb.gov.tr

Bu Rehber hakkındaki görüş, önerileriniz ile ilave bilgi talepleri için **vatandasbutce@sbb.gov.tr** e-posta adresi kullanılabilecektir.

TÜRKİYE CUMHURİYETİ CUMHURBAŞKANLIĞI
STRATEJİ VE BÜTÇE BAŞKANLIĞI

BÜTÇE GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
Ocak 2026

Necatibey Cad. No: 110/A 06570 Yücetepe - ANKARA
Tel: +90 (312) 294 50 00 Faks: +90 (312) 294 52 98